

№ 817 Siin on RA 41.

Magdeburgi = liina

hirmsast ärrarikkumisest.

Muhho = maa hundi jahhist.

Jännese ohkamisest ja Rehhevappist luggeda:

Wõtge rõõmsa melega, siint seest hõlfast luggeda,
mis ma enne kirja pannud ja ka wimaks trüffi annud.

Muhho kolts kirjutud

Melo kuu 12mal päwal 1837.

E. W. Freundlich,

Muhho kerriko Koolmeist.

Pernos,
Marxwarti kirjadega.
1837.

Der Druck ist gestattet.

Dorpat den 5. July 1837.

(L.S.)

Censor *H. v. Engelhardt.*

Bibliotheca
universitatis
Jurbatensis

Et se luggu Magdeburgi linna hirmsast ärrariffku-
misfest, mis 1631 aastal Mai kuu 10mal päwal tõest
sündinud, ja mis üks wanna ellatand ja Jumjala kart-
lik mees saksa kele kirja pännud, mo ees armas olli,
sellepärast arwasin sedda ka mõnne mu luggu armas-
taja eest armsa ollewad ja pannen sedda maa kele peäl
ümber.

Se kümnes Mai kuu pääw, kirjutab wanna, olgo
mul üks iggawenne mällestus fest Magdeburgi linna
hirmsast ärrahäwitamisfest, ja üks armas palwe pääw
mo ello otsani. Ma ei pühitse sedda päwa mitte üksi
sel pühhal, mis sel nädalil tulleb, kelle pühitsemis-
seks se pühha on seätud, waid iggal kümneal Mai
kuu päwal mil se on sündinud koddõ ommas majas,
ja ollen tännalik selle keigewäggewama wasto, et ta
minnule nisuggust hirmust päwa ep olle nähha annud.
Ka õnnistan ma ommad lapsed, palwes ja pallumisfes
Jumjala peäle lotes, et Sa omma pühha armuga
nisuggust päwa wõttaks nende filmade eest warjule pä-
na, kus tapmist, risumist, põlletamist, werre-ärra wal-
lamist ja hirmsad ärrahäwitamist nähha on. Selle-
pärast tulleme meie nüüd keif kokko minno palwe
kambri, fest seäl seisab se pilt, mis ma ühhest targast
Maalmeistrift ollen lasknud ülles malida, ühheks filma
tähheks, kuida se keif on sündinud. Kuidas keif se
linn ühhes tulle-lekis seisab, ja se otsata paks suits
wasto taewast ülles lähhäb. Nüüd woitwad meie lap-
sed ja lapsed lapsed omma armulist taewa Isfat tanna-
da, et se nende põlwe ajal ei olle sündinud, mis nende
wannematte wannemad on näinud.

Meie langeme nüüd põlweil mahha, ja hüame Sin-
no pole, Sa keige pühham ja wäggewam kohtomõistja,
et Sa meiega mitte nisugguse kohto ei lähhä, ning
pallume süddamest, et Sa meid ei lasse nisuggust nuht-
lust ärra tenida.

Minno luggejad pallun ma, mind mitte pahhaks paäna, et ma omma isä isä jutto wöttan üles paäna, kes sedda päwa isse omma silmaga on näinud. Meie istufime keif temma ümber mahha, ja kuulsime hõlega, kuidä se wanna halli peaga isä nuttes nenda räkis:

Kuulge mo lapsed ja lapse lapsed! ärge unnustage sedda ial ärra, mis ma teile nüüd wöttan öölda, kuidä se taewane Isä woib rikkuda ja ärrapeästa; agga kardke Zemma hirmo ja noudke Zemma armo, siis ei sa teile ial kahjo tulla.

Meie ellafime Jummalä armo läbbi wägga illufaste ja minno isä ja emmal olli nelli poega. Se armastus laste ja wannematte wahhel olli ilma armamata suur. Sest päwast sadik, kui waendlane liäna alla tulli, olli mo isä wägga kurb; sest ta teädis enne ärra, mis luggu nende peäle piddi tulles; agga armastusse pärrast mo emma wasto, hoidis ta ommad silma wee pisarad warjule ja teggi ennast ifka julgeks. Allati maenitfes ta meid, et piddime ifka selle peäle lootma, kes meid olli lonud; sest se, sedda karta olli, ei woinud meie hinget tappa. Zemma isse käis liäna walli peäl, kus köik liäna koddanikkud piddid wahhi peäl olles ja sedda liäna kaitsma. Saggedaste tulli ta seält kajo meid kuulma, ja köi ärra, kuidä waendlane ümber liäna pirab, ja olleks ammo meid ärra neelud; agga temma tund kurja tehha, ei olle weel tulnud.

Sell wiimfel ööl, kui linn sai ärra wöetud, tulli ta öfe kello kolme ajal kajo; sest et teised keif ollid kajo läinud ja tahtsidmõnne tunni maggada. Memmad ollid jo mitto ööd ilma unneta olnud, sellepärrast sowis iggamees hingamist. Kä olli liäna üllematte polest kuulda, et waendlane tahtis ennast taggasi anda, ning nüüd ei piddand ühtegid karta olles. Meie ollime wägga rõõmsad, kui meie sedda sõnumid isä

suust kuulsime ja uinufime ilma murreta maggama, funni teise hommikuni. — Agga warra hommiko kohutas meid se karjuminne, et waendlane tormiga liäna peäle hakkab, ja et keif nüüd piddi öfa sama. Kä paukusid sured-tükid hirmsast, nenda, et hädda olli kuulda. Minno isä kohkus nenda, et tal ennam omma näggu ei olnud, waid ta olli walge, kui lubbi seina peäl, ja oimeto omma ihho rammo polest. Agga ommeti trööstis ta meid ja panni nobbeste rided selga, ning tahtis walli peäle miäna. Kä hakkas siis weel mo emma ümber kaele kiäni ja jättis süddame walluga Jummalaga. Pärrast mo pissufest wenda, kes weel alles immes, muljus emma wasto rinda ja nenda jättis ta meid keifi Jummalaga; önnistas meid weel, ja ärramiänes ütles ta halledamele ning süddame walluga need sannad: Jummal olle minnule ja teile armulinne! sest se on meil teadmatta, kas meie siin ilmas ükskeist ellusa filmadega weel nähha sama, woi mitte.

Minna ollin üks 16 aastane poisike, sellepärrast moistsin ma need wiimfed sannud parreminne, kui mo noremad wennad; sest teine olli 9 ja teine 7 aastane. Minna jooksin weel järrele ukse peäle, et omma armast isä weel üks kord nähha! Ah! — agga ial ep olle ma tedda ennam näinud! — Siin sedda rävides, pühkis mo isä isä wet ommast silmist ja ütles: pea saan ma tedda ühhes teises parremas ilmas nähha, kus ükski rõwel ehk waendlane meid ennam ei woi lahjutada: pea saan ma sinno waimo nähha, mis järrele ma süddamest ollen iggatsenud, sest päwast sadik, kui waendlane meid lahjutas.

Minno emma, surma häddas, ei teädnud mitte kus ta ennast piddi hoidma, kus ta meid piddi pannema. Kä filmad wallasid wet, kui hallikast wälja. Watis halleda melega meite peäle ja öhkas agga Jummalä pole, ning piddas mo pissufest wenda, kes weel alles immes,

omma wasto rinda. Warsti pärrast selle kuulsime üh-
hed hädda häaled, kes hüüdsid: Jummal hallasta meie
peäle! waenlane on jubba liina sees. Minno isä
olli Kadrina kirriko kohtas ja minna läksin afna
peäle, kust ma woisin kaugele möda sedda ulitsed wadata,
ja mis ma seäl näggin — oh hirmust jällestust, kuida
innimesi tappeti, mis mo film weel ial ep olle näi-
nud, sedda näggin nüid seäl. Weel hullub mo förwa-
de ees nende waeste hädda karjuminne, ja appi hüüd-
minne, kedda ma näggin seäl mahha murtawad. Oh
kui halledast küssendasiid pissufessed lapsed, kedda need
sõamehhed ollid omma oddade otfa pistnud ja kandsid
neid möda ulitsed. Üks tõug neid rööwliid näggin ma
Kadrina kirriko minnewad, ja pea pärrast selle kuulsin
hirmsa küssendamisse heäle, kuida seäl nende werd
wallati, kes seäna ollid läinud Jummal tenistust pid-
dama. Ma kokkusin ja wärrisedes afna peält taggasi.
— Minno emma, kes nenda, kui olleks ta omma süd-
dant förwaks paännud, kutsus meid ja ütles: armsad
lapsed! meie tahhame Jummalat süddamest palluda,
ehk wõttab Ta weel meie peäle hallasta ja meid sur-
mast peästa. Meie langesime põlwele mahha; mo em-
ma piddas mo pissufest wenda omma kätte peäl, loja
kätte pakkudes ja ütles: Sa öige ja iggawenne! Sa
ellawatte ja furnute kohtomoistja, meie peaksime ennast
häbbenema, kui meie Sinnule tahhaksime middagit ette
seäda; sest Sinna tead, mis melle peab sündima. Agga
oh Jesand! ärra lasse mind mo laste surmamist näh-
ha, ja hoja mind näggemast mo immewa lapse surma.
Kui meie keik peaksime surrema, ja olled Sa melle
sedda nenda lonud, siis lasse, oh keige kõrgem! se wai-
no möök mind enne, kui mo lapsi tappa. — Oh lap-
sed! (ütleb se wanna) weel on mo filmade ees, otsego
olleks mo emma praego põlwele maas, ja woitleks sure
häddaga; Jummal on ka ta wiimsed palwed kuulnud.

Meie ollime weel omma põlwele peäl maas, kui
üks sõamees sisse tuli. Surma hirm ja kahwatand
näggo olli meie peäl. Meie pöörsime ennast omma
surmaja pole ja hüüdsime keik ühhest suust: hallasta!
oh hallasta Jesusse pärrast meie peäle! Mo emma
hüdis sure heäle: kui sa üks innimmenne olled! kui
sa üks isä olled, siis hallasta meie peäle, hallasta mo
wäetima laste peäle ja jätta neid ellusse. — Emma
olli agga wälja räkinud, siis wandus se sõamees omma
kelemurde peäl, ning hirmus surm paistis temma sil-
mist. Kohhe tõmbas ta omma mööka wälja ja lõhkus
ühhe hobiga mo emma pea lõhki ja emma waihus mah-
ha; agga isse hoidis ta sedda last weel omma wasto
rinda. Jesus! Jesus! hüüdsime meie, ja ni kaua püs-
tis ta mo pissufest wenda emma kätte wahhel, läbbi.

Se koht, kus ma põlwele maas ollin, olli ukse lig-
gi, ja se waenlane olli ukse lahti jätnud. Ni pea,
kui se kurjateggia ennast meile pole põris ja mo wen-
da, kes 7 aastane olli, mahha löi, siis ei tea ma mitte,
kuidas Jummal mind ärratas ja minnule selle mois-
tusse andis, et ma piddin ennast peästma. Alkiste, kui
püssi-kuul, kargasin ma uksest wälja, ja kuulsin weel
omma wenda, kes 9 aastane olli, kuidas se karjudes
temma kätte alla surri. Minna jooksin nobbeste üle
ulitse seäna Kadrina kirriko aeda, kus sell silma pill-
misset keddagit ei olud. Siin olli üks oksa-pinno,
ja minna puggesin kaugele selle pu-lasso alla. Siin
ollin ma sures surma häddas, ja pallusin kängeste
Jummalat, et Ta mo ello wõttaks hoida. Oh! — mis
hirmsad tunnid ollen ma seäl tunda sanud. Iggalt
poost kuulsin ma waenlast tapwad ja nende halledad
palwed, kedda tappeti. Kui mitto said seäl sammas
kirriko-aedas tappetud; need kisserdasiid ennast kuni
kellõni omma werre sees maas; agga ma piddin nen-
de hädda seäl kuulma, mis ma kül hea melega ei

tahtnud kuulda. Sedda kuuldes ja omma armsa emma ning wendade peäle mötteldes, joofsid wesfi sorinal mo silmist mahha.

Kui ma nüüd nenda sures häddas omma pu-lasfo al warjul ollen, sain wimaks sedda arro, et keif linn olli põllema hakkunud. Öhto pole hakkas ka se Kadrina-kirrik põllema, siis wärrises mo südda weel ennam ja kartsin omma pu-lasfo ette, kes minnuga üht-lasse wõiks ärra põlleda, ja kes mind tännine ommeti waenlasse eest olli hoidnud; agga Issanda Ingel kaitfes mind ka seäl weel ja põris tuult teisele, nenda et mul ka wähhematti wigga ei olnud. Agga mis hirm! — Magdeburgi-linn keif üks tulleleef! se olli just, kui üks pissuke wiimne kōhto pääw.

Teisel hommikul ei peäs nud ma weel mitte omma pu-lasfo alt; sest tulli ja rödwlid möllasid hirmsaste liina sees. Surma hirm olli surem, kui nalg. Minna jäin weel selle ja teise päwa omma pu-lasfo alla. Kolmandama päwa öhto, kui nalg mind sundis wälja tulla, Kuulsin ma kaks innimest rakiwad ja sedda halledad luggu Magdeburgi-liinast kaebawad. Minna wõtsin julgust ja tullin omma pu-lasfo alt wälja; sest nalg olleks mind ommeti tapnud, sellepärast ei kartnud ma ka ennam mööga surma. Kui ma wälja tullin, näggid need möllemad mind warfi. Ma olin nüüd nälja läbbi üsna rammoto, ja kōhhe langesin ma mahha, ning palusin armo ja toito nende käest, omma ihho toetada. Maad räkisid warfi minnuga ja ütlesid, et nüüd tapmine ja rōwimine on otfa sanud; ning wõtsid mind omma liggi. Need ollid kaks sõa peälifud, nende waenlaste seast; agga möllemad ollid nemmad risti usko. Maad wisid mind linnast wälja omma laagri ja ansid mulle süa ja jua. Kui ma nüüd taggasi selle liina peäle waatsin, siis olli se illus liin keif üks kiwwi lasfo; sest kui se liin alles terwe olli, ellasid seäl sees

peäle 40 tuhhat hinge, ja nüüd olli keif mahha lödud ja tuhhas sanud.

Ma jäin ühhe nende peälifutte jure poifiks, ni kaua, kui se wäggi seäl weel seis. Kui maad hakkasid minnema, kinkis se Herra mulle rahha ning satis mind taggasi liina.

Watake lapsed! Jummal on mind elluse hoidnud ja mind sureks teinud. Kallist terwist on Ta mulle annud, ja mind önnistanud, et ma omma lapsed ja ka lapse lapsed rōmuga ollen nähha sanud: Sedda liina, mis ma näggin nenda ärra rikkutud ollewad, nään nüüd jälle tornid seäl seest paistwad, Jummal olgo iggaweste fidetud, kes mitte iggaweste wiha ei pea omma rahwa peäle. Minna tahhan tedda weel, keige omma tullesse ello päiwil ja ka pärrest, kui mo hing on ihhust lahkunud, omma armsa emma ja wendadega iggaweste kita!

Nenda löppetas mo isfa isfa sedda jutto ja minna rāgin sedda igga aasta temma mällestusseks, et se ifka meie suggu-wõssa jures saaks petud ja pühhitsetud, kunnit ma- ilma otsani, mis luggu Magdeburgi liinaga on olnud.

Se olli Saksama, Eestrehhi ehk Roma Keisri Kindsral Tilli, kes omma wāega liina al olli, ja kui ta liina olli ärra wōtnud, andis ta omma sõa-wāele lubba nenda müllata, kuidas meie sest luust olleme kuulnud.

Kolm sadda wannad ja hallid innimesed ollid Jummal kotta pōggenenud ja lootid, et segi pidid teotamatta jama, agga se hirmus waenlane ei kuulnud nende halledid palwid, waid löi neid ka seäl mahha ilma armuta. Mitto tuhhat ollid häddaga isse ommale otfa teinud ja walli müri peält ennast surnuks kukutanud jōffe, ja nende surno kehhad läksid wega alla.

Armsad luggejad!

Kui sesamma suur ja kulus Rindral Tilli Magdeburgi-liinna nenda ärra hukkanud, olli temma ello luggu keigi piddi waeseks ja kurwalisfeks läinud, nenda, et temmal ennam öñne ei sda egga rahho aegus ei olnud. Isse ärranis olli ta omma süddame tundmisse polest keige öñnetumatte sarnatsfeks arwata; sest need hinged kedda temma olli lassnud armutumal wisil mahha lüa, seisid temma süddame peäl. Iggas lahgingis kautas temma, ja se teggi tedda jubba öñnetumaks. Wimaks ühhes lahgingis Pömi-maal Kootsi sda-wäe wasto seistes, sai se suur ja kulus Rindral, kes mitto liinna ja maad olli Roma Keisri wallisfusse alla saatnud, suretükki-kuliga wasto jalga, kus ta ka pea sure walluga omma ello olli jätnud.

Helde ja pühha Jummal! öppetä isse ilmalikkud üllemad ja ka allamad Sinno pühha tahmist tundma. Sa naäd jo kül keige kõrgemad ja keige süggawamad, mis sallaja ehk arwalikkult wöttab ma-ilmas sündida, läbbi ja läbbi. Ürrata Sa isse selle keige kurjema süddant ello walgusse pole ja ärra lasse ühtige hukka miina. Igga hing, kes sedda loeb, möttelgo ja ärgo sago ta nende sarnatsfeks, kes kui Magdeburgi-liinna rikkujad omma süddame tundmisse polest siit ilmast ei pea üks ferd lahkuma.

Muhho-maa hundi jahhi laulud, mis 1831 aastal olli sündinud.

Kümmie aastad möda läinud,
Et me jälle sedda näinud,
Hunt on tulnud Muhho-male,
Kül me teme ofsa tale.
Wanna usk meil kindlaks jääb,

Sedda noor ja wanna naáb,
Ei me salli hunti sijn;
Püsi pauk on temma piin.
Rahwale siis käsfo anti,
Kästra:mäele wõrgud pandi.

Zelne laul.

Wasmistas siis rahwas ennast,
Seädma ümber loma kennast;
Tüükri:metfas hunt siis maggas,
Senna ennast truwest taggas.
Kubjad hunti ülles leidfid,
Pristest temma järrel söitfid,
Senni kui said kästra:määäl.
Karjus waljust rahwa heäl,
Et jo hunt on läbbi läinud;
Rahwas loma muido teind!
Nenda kui ta läbbi läind,
Kohhe Raudja Matsil káind,
Seitse lammas ärra söi,
Mits ta öuest wälja tói!
Kui siis Herrad teäda said,
Saatsid rahwast seddamaid,
Piirna ümber järwe loma,
Hunt öhtast kinni toma.
Läks siis hunt ka weelgi läbbi,
Sega rahwal teggi häbbi;
Herrad rahwal andeks antsid,
Isse ka se koorma kanfid.
Nenda mitto päwa káind,
Orsatuma waewa näind;
Hunt jo lomast läbbi käis,
Kui üks kange püsi täis.
Paljo rahwast ütliid sedda:
Sell suil teeb meil paljo hädda!
Haitis Jummal süski meid,
Et me ofsa sáime neid.
Järwe loom jo kiini wöttis,
Senna ommad fondid jäctis.
Sure rõmu párrast siis,
Prufitti se wanna wiis;
Rõmu párrast püsid pauksid!
Ni kui liinna koerad auksid.
Párrast Herrad ütliid teil,
Rõóm on nüüd ka wisstist meil,
Et me sedda päwa näinud.
Hunt auul nüüd wiimseks káinud.
Hunt eest, kui ühte panti,
Wina illut rohkest anti.

Hundi auul me mullu káinud,
Mitto loma muido teinud,
Oh kui wägga töst se;
Wöttis mitme silma wee.
Kubja healed hüüdsid wahwast,
Kui naad öppetäsid rahwast.
Öhkas mõnni waene küll:
(Kasufas ja wammus üll)
Ei ma suda káta seäl,
Pehme soo ja rabba peäl!
Lähme kõrtst Jumrad! Janid!
Jome wina ni kui kanid;
Et kül Herrad keelnuid sedda.
Ütlewad: et tulles hädda,
Kui te jote paljo wina;
Saatwad keppid teile pina.
Jogem, wennad! warra nüüd;
Párrast moistetaks sүүd.
Liwa: kõrtsti ukse ees,
Watab meid siis igga mees.
Kubjad hüüdwad rahwast läbbi;
Zehhaks meil ehk wimaks häbbi!
Jooñust peast jo pelka same,
Keigest auust ka ilma jáme.
Parrem on siis käsfo táita,
Truwest ennast ülles náita,
Kuidas Herrad kástnuid meid,
Nigus on jo karta neid.
Zahhame siis kuulda nüüd,
Kuidas hunt sijn kandis sүүd.
Sest et rahwas paljo káinud,
Mitto päwa waewa näinud,
Peti wimaks sedda nõu,
Kõrwe põllul sai se au.
Senna wõrgud ülles seäti,
Hunt ninnapiddi wäeti.
Mõtles hunt, weel sedda sawad,
Et keik nahhast ilma jáwad!
Ugga kuulge, kuidas luggu,
Ofsa sai se hundi süggu!
Rahwas temma ümber olli,

Wõtsid kiini siis se kollid;
 Siis ta nahk sai nüljetud,
 Ja nahtru kätte müetud.
 Nahha eest seal todi rohko
 Hunti kõrwad widi kohko.
 Ellab rahhul Mühho:maa,
 Pärast selle ausast ka.

Armas rahwas, ütlen teil,
 Tanno tulleks anda neil!
 Herrad teid on rohkest jootnud,
 Mis te ial polleks lootnud!
 Kui se hunt sai kiini wõetud,
 Wiin ja õllut siis sai jäetud.

Jänneſe õhkaminne.

Jännes õhkaſ karja:maal,
 Et on raſke aſſi taal,
 Ei ſa kõhto rāide ſiia,
 Egga luſte wahhel lūa.
 Kardeldes ta õhto tulles
 Põeſa tagga warjul olles,
 Pūab põllo pole tulla,
 Et ſaakſ rahhuliſt ſeal olla.
 Siis kui pāaw on loja lāinud,
 Wõtleb ta: kes mind nūūd nāinud?
 Ei nūūd kuulda Jāāgri heāle!
 Seſt ſiis kargan julgeſt peāle.
 Kui ſiis Jānnes wālja tulli,
 Jāger warſi walmis olli.
 Koer, ſe meſaſ kohhe haukuſ
 Nenda pūſ ka warſi paukuſ
 Andis tale ſelle napſo,
 Mis lāks lābbi maſſa, kopſo!
 Wõtleb ta: kūl ſame nāhha,
 Mis nūūd Jāger wõttab tehha.
 Panni Jānneſt omma pauna,
 Wiis ka kojo kohhe ſauna;
 Nahha fiſkuſ warſi mahha,
 Piſtiſ kõſi kappi tahha.

Siis ei olnud ennam nalja,
 Solikad ka wõttis wālja.
 Winaſkſ pandi panni peāle.
 Siis ſai kuulda Jāgri heāle,
 Et ta tedda tahhab ſiia,
 Ja ta mahſa āra mūa.

Üks teine.

Oh kui raſked on mo pāwad,
 Sedda ſeikſ mo wennad nāwad!
 Meid kui lūdo pūtaſke,
 Saggeli ka mūtaſke.
 Tāanna ſai mind Jāger nāhha,
 Pūdis mulle tūlli tehha;
 Utles: urdad minge ſeina!
 Jānnes kargab ſeie teina:
 Nahk ja pea ſaab teile antud,
 Lihha, ſe ſaab moiſa kantud.
 Kui ma kuulſin ſedda jutto,
 Kargatiſ ſiis ette rutto.
 Tahtiſin end kūl āra perta,
 Koerad hopiſ kaugeſ jātta;
 Siis ſki naad mind kiini wõtsid,
 Jāāgri jure jālle tõtsid.
 Kui mind Jāgri jure todi,
 Saddulaſſe warſi podi;
 Widi moiſa Herra ette,
 Pārast anti kōſka kätte.
 Kūl ſiis kōſka palluſin,
 Halledaſte hulluſin:
 Armas kōſ jo raſwa moſ!
 Jāger on ni lol, kui ſoſ!
 Eaſ? ta urdad hulluſkſ jāda,
 Nahwas tedda wālja waerda!
 Ma ei olle pahha teind;
 Orraſel kūl olla kāind,
 Awa okſi nārvinud,
 Ja meſa nenda harrinud.
 Wimaſkſ ſūndiſ ſurem hādda!
 Seſt et kōſ ei kuulnud ſedda,

Doos mind ūlles warna oſa;
 Nahha, ſe ta wiſkaſ meſa.
 Kui ta minno nahka nūlgis,
 Tuhhat tulliſt wālja ſūlgis.
 Pārast prae warda panni,
 Rūpetas mind ſiis, kui anni.
 Panni tinna waagna peāle,
 Kuulſin ſiis weel Jāāgri heāle:
 Jānnes laua peāle toge
 Wina temma terwiſkſ joje!

**Teopois, Rehhepap ja
 Kubjas.**

Teo:mees ütleb:

Terre armas rehhepap,
 Waat miſ magguſ õlle kap!
 Tobi wina tōin ma ſulle;
 Wilja kot nūūd anna mulle.
 Jo mitto kord me ſedda teind,
 Et wilja laſu kallal kāind!
 Mis on karta kubja hirmo?
 Piſtan kotti kuhja warjo!

Rehhepap ütleb:

Ei ma tohhi armas wend!
 Ollen jubba wanna kāind,
 Jāgo mahha wanna wiis,
 Oleme jo auſad ſiis!
 Kūl ma muiste ſedda teinud,
 Nenda kui ſa norelt nāinud.
 Neil on kurri kubja wāgga,
 Tapleb kui ūks wanna ſigga.

Teo:mees ütleb:

Oh kui rummal ſinno meel,
 Karjub kui ūks forbi keel!
 Onſ ſul tarwiſ tapleſt kuulda?
 Saad jo heāſti wina neelda!
 Oſi jo ja pāwa ſõ!
 Ei ſind moiſa kubjaſ lõ!
 Kuſt ma wõttan wanna mees?
 Jubba kottil wiſti ſees!

Rehhepap koſtab:

Sinno jut on wāgga tõſſ!
 Wiin mull' maitſeb ni kui meſſ!
 Kotto tulles tōin ma kotti;
 Kõrtſi mehhel maſſan matti.
 Mitto kūmmend waffa ma,
 Kõrtſi Janil mūnud ka!
 Wina õllut tōi ta mulle,
 Anſin wilja, ni kui ſulle.

Teo:mees ütleb:

Lāhme kõrtſo, wanna muld!
 Wiin on kallim weel kui kuld!
 Seāl meil kannud kannetaſke,
 Wina kauſid wiinataſke.
 Kui meil' kubjaſ teekſſi pīna,
 Seāl ſaab waljuſt jālle willa.
 Moiſa rehheſt wilja wõttan,
 Nenda kubja ſilma pettan.

Kubjaſ lāh hāb kõrtſo
 ja leiab neid.

Kubjaſ ütleb:

Rehhepap ſa wahhu mees!
 Onſ nūūd paggan ſinno ſees?
 Sinna rehheſt wilja winud,
 Kõrtſi Janil āra mūnud!
 Nūūd ſa laſkud igga pā;
 Rehhe wõtti ſinno kāe.
 Sinno nahk ſaab lõhki lõdud,
 Wimaſkſ korpideſt weel ſõdud.

Rehhepap waſtab:

Kaſ ſa kubjaſ ſedda nāinud,
 Et ma kottiga ſin kāinud?
 Kōddo rahha liaſt mul,
 Ennam weel, kui ollekſ ſull!
 Langit wõtgo ſinno mele,
 Et ſa uſſud walle kele!
 Wõtle — miſ ſa iſſe teind,
 Mitto kord ſa wargas kāind!

Kubjaſ ütleb:

Kule wanna! ſe on pahha,

Langit wõttab nüüd so nahha!
 Sedda moisa Herra näinud,
 Kui sa kõrtsi wahhet käinud.
 Ütlen nüüd weel sinnul' sedda,
 Ärra te mull' wägga hädda.
 Nägi ni kui moistad sinna,
 Moisa tulles kostan minna.

Lähwad keik moisa.

Herra ütleb Rehhepappile:

Kule wanna kõrtsi koer!
 Siimad mustad, kui üks moer!
 Ööd ja päwad lafsid sa,
 Rehhe wiljast maksid ka:
 Wata kubjas! treppi peäl,
 Seiswad walmis leppid seäl.
 Anna waljust abbu pihta,
 Nenda kui saaks saunas wihta!

Rehhepapp allub:

Kulla Herra, kuulge mind!
 Pallun, armas kubjas, sind.
 Kõl on teada sinuule,
 Et süüd polle minuule.
 Kõsta sa nüüd minno eest;
 Kõdan sind, kui truwi meest.
 Nägi mis so film on näind,
 Et ma polle kõrtsis käind.

Herra ütleb:

Ei ma kule ennam sind,
 Mõks sa pahhandanud mind.
 Sinna sedda enne teinud,
 Et sa rehhes wargas käinud.
 Armuta ma pekstan sind;
 Zeist ford tunned parrem mind.
 Jätta mahha kurri tõ,
 Nusast omna leiba sõ!

Rehhepapp saab peksta:

Hi! — ai! — kulla Herra!
 Nusast tenin kümne wõrra!
 Hallastags minno peäl!

Hallest kõllab minno heäl.
 Zeie willi keik on sõbud!
 Minno nahk saab lõhti löbud.
 Wina mahha jättan ma,
 Kui saan pekstust lahti ka.

Herra ütleb:

Minne nüüd, sa wanna sok,
 Jõse must, kui Judi kok!
 Parranda sa omma meelt.
 Põra ümber kurjalt teelt.
 Saand sa rehhe walmis teinud,
 Moisas selletamas käinud,
 Kõl ma sind siis meles pean!
 Ue rehhepappi sean!

Rehhepapp lähhab jälle
 kõrtsi:

Terre terre Janikenne!

Anna wina armukenne!
 Mind on kubjas kurjast pekstnud;
 Siiski sulle truwi maksnud.
 Zeil ma enne ikka käinud,
 Paljuks rahwas sedda näinud.
 Tulle winaga nüüd meile,
 Annan wilja jälle teile.

Teo, mehhe ello suggust.

Kui suil, kangel pallawal,
 Mind päike kõrwetab,
 Ning wihma: lahking märjal aal
 Mind tühmaks läbbi leotab;
 Kui müristab ja walko lööb,
 Ning pilli taewast mustaks teeb,
 Ei tõmba härjad adra ees; —
 Mis teeb siis willets teo: mees?

Kui heinamaal ei kaswand rohhto,
 Mis sest kasso, mis ma nidan?
 Pääw on otsas, käes on õhto!

Jffa weel ma aega widan! —
 Kubjas karjub: jõna Kurri!
 Eks tea, et moisas Herra kurri!
 Kes wastab nüüd mo päwa eest,
 Ehk kaitseb wäti teo: meest?

Kest kõl, kui täshed htilgawad,
 Seäl kõrges sinno ees,
 Ning linnukeses hingawad,
 Siin metsas pude sees,
 Ei olnud und weel minno filmas!
 Kõl nenda on siin ello: ilmas!
 Jffa ellan hädda sees,
 Minna waene teo: mees!

Kui pimmedusse mustad tiwad,
 Wuhhisewad taewa al,
 Ning tule:rammo puistab liwad,
 Paksud tolmud wuhhinal,
 Ja kuitatab mo palle iggi,
 Kas mo hone on siis liggi?
 Kui lähhan wässind rehhe teest,
 Kes tännab mind, waest teo: meest?

Kui kanged külmad talwe ajal,
 Tuul ning tuif mind waewawad,
 Kui mind ranga koorma najal,
 Lumme: anged walwawad.
 Kui mo runa rammo nõrgub,
 Ribbe külma mo wasto tõrgub;
 Kes lunnastab siis waewa seest,
 Mind armutumate teo: meest?

Koorm on kiini lumme anges,
 Nisa murdis wanna lauk,

Jõse wässind mahha langes:
 Tõuse ülles wanna rauk!
 Dot, ma fergitan so lassa,
 Tõmba nüüd, ma tõukan takka,
 Katsõ rammust koorma ees,
 Sind aitab kange teo: mees!

Ei jäkka wanna ruun, jo jalgo
 rapputab

Ma: ilm on kurja wiha täis!
 Lagge soo peäl külma mind tappab,
 Kus on, kes enne mind siin käis?
 Pimme õ, ning tuifand tee,
 Lummi mattab ranga ree,
 Mo südda warriseb mo sees
 Eks olle kimpus teo: mees!

Mis ihho kätte, mis mo toit?
 Se on keik ilma ees!
 Tük leiba kottis, ei anta wõid,
 Sola: terrad nartsu sees,
 Kas se siis wõib mul' rammo anda
 Kui polle surest jure päina,
 Sõõn leiba palle higgi sees
 Ja ollen tuggew teo: mees!

Sa Jummal kiinitad mo rammo,
 Kui pallun Sind: õh aita mind!
 Ei se mitte polle ammu,
 Kui mo südda pallus sind;
 Seft lodan findlast Sinno peäle,
 Sa kuleb fergeft minno heäle!
 Kui olled Sa mo abbimees,
 Ei siis ei lõppe teo: mees.

Bibliotheca
 universitatis
 Dorpatensis